

EL PROYECTO DE LO INTANGIBLE EN LA FORMACIÓN DE DISEÑADORES DE MODA

repensando las estrategias metodológicas para la sintaxis de la forma en la práctica proyectual

Resumen

El vestuario de moda cumple un importante papel en el interfaz entre el ser humano y su entorno, siendo partícipe activo de la adaptación física al medio ambiente y del intercambio de expresiones individuales y representaciones sociales. Esta interacción se hace efectiva mediante la conexión espacial entre el cuerpo, el artefacto y el contexto, en la cual la configuración del vestuario constituye un espacio de vivencias sensoriales que fomenta la existencia de procesos de identificación y transferencia de significados. Esta actuación comunicativa enfatiza el vínculo entre la composición formal (sintaxis de la forma) y el contenido expresivo, como razón de ser en el planeamiento del vestuario de moda. De esta forma, la investigación se ha dirigido al estudio de estrategias metodológicas con objeto de mejorar la articulación entre la ordenación configurativa (dimensión sintáctica) y el contenido de información (dimensión semántica) en el proyecto de diseño de moda. Concretamente se ha centrado en la identificación de estrategias para la codificación y decodificación de referenciales expresivos en la composición estético formal del vestuario de moda, proponiendo instrumentos destinados a facilitar el direccionamiento expresivo y la generación de posibilidades formales, en las prácticas del proyecto de los estudiantes de Diseño de Moda. La investigación ha sido de naturaleza cualitativa. La estrategia usada ha sido de investigación-acción. Los procedimientos metodológicos utilizados han incluido estudios bibliográficos, documentales e intervenciones en campo en el Grado de Diseño de Moda de la Universidade Estadual de Londrina. La evaluación de los resultados se ha realizado mediante la triangulación de datos recogidos en el desarrollo de la observación participante, testimonios y realización de *focus group*. Con ello, se ha posibilitado la reducción y clasificación de la información y, posteriormente, el señalamiento de referencias con los conceptos teóricos. Al objeto de consolidar el instrumental propuesto, se han utilizado contenidos teóricos y prácticos de los campos del diseño, la moda, la comunicación y la pedagogía. Todos ellos se han adoptado como referencial teórico, de forma conjunta y transversal, para los abordajes que integran la metodología de proyecto, el pensamiento sistémico, el pensamiento visual y la sintaxis de la forma. Los resultados obtenidos en los procesos de evaluación han evidenciado un avance en la capacidad para delimitar y generar la organización sintáctica del vestuario de moda, confirmando la hipótesis de que la gestión sistémica de la información, apoyada por el pensamiento visual, facilita la sintaxis de los conceptos expresivos y la percepción de las estructuras compositivas para la experimentación de la sintaxis de la forma. En el camino del aprendizaje significativo, de la gestión sistémica del proyecto y del pensamiento visual, se confía en haber avanzado en la búsqueda de mejores prácticas educacionales para el desarrollo del razonamiento de proyecto entre estudiantes de diseño de moda, contribuyendo a la ampliación del conocimiento relativo a las metodologías de proyecto en este campo.

Palabras clave: diseño de moda, proyecto, enseñanza, metodología, sintaxis de la forma.

EL PROJECTE DE L'INTANGIBLE EN LA FORMACIÓ DE DISSENYADORS DE MODA

repensant les estratègies metodològiques per a la sintaxi de la forma en la pràctica projectual

Resum

El vestuari de moda compleix un important paper en la interfície entre l'ésser humà i el seu entorn, sent partícip actiu de l'adaptació física al medi ambient i de l'intercanvi d'expressions individuals i representacions socials. Aquesta interacció es fa efectiva mitjançant la connexió espacial entre el cos, l'artefacte i el context, en la qual la configuració del vestuari constitueix un espai de vivències sensorials que fomenta l'existència de processos d'identificació i transferència de significats. Aquesta actuació comunicativa emfatitza el vincle entre la composició formal (sintaxi de la forma) i el contingut expressiu com a raó de ser en el planejament de vestuari de moda. D'aquesta forma, la recerca s'ha dirigit a l'estudi d'estratègies metodològiques per a l'articulació entre l'ordenació configurativa (dimensió sintàctica) i el contingut d'informació (dimensió semàntica) en el projecte de disseny de moda. Més específicament, s'ha centrat en la identificació d'estratègies per a la codificació i descodificació de referencials expressius en la composició estètic formal del vestuari de moda, proposant un instrumental destinat a facilitar l'adreçament expressiu i la generació de possibilitats formals en les pràctiques de projecte dels estudiants de Disseny de Moda. La recerca ha sigut de naturalesa qualitativa. L'estratègia usada ha sigut de la recerca-acció. Els procediments metodològics han inclòs estudis bibliogràfics, documentals i intervencions en camp en el Grau de Disseny de Moda de la Universidade Estadual de Londrina. L'avaluació dels resultats s'ha realitzat mitjançant la triangulació de les dades arreplegades en el desenvolupament de l'observació participant, testimoniatges i discussions en *focus group*. Amb açò, s'ha possibilitat la reducció i classificació de la informació i, posteriorment, l'assenyalament de referències amb els conceptes teòrics. A fi de consolidar l'instrumental proposat, s'han utilitzat continguts teòrics i pràctics dels camps del disseny, la moda, la comunicació i la pedagogia. Tots ells s'han adoptat com a referencial teòric, de forma conjunta i transversal, per als abordatges que integren la metodologia de projecte, el pensament sistèmic, el pensament visual i la sintaxi de la forma. Els resultats obtinguts en els processos d'avaluació han evidenciat un avanç en la capacitat per a delimitar i generar l'organització sintàctica del vestuari de moda, confirmant la hipòtesi que la gestió sistèmica de la informació, recolzada pel pensament visual, facilita la sintaxi dels conceptes expressius i la percepció de les estructures compostives per a l'experimentació de la sintaxi de la forma. En el camí de l'aprenentatge significatiu, de la gestió sistèmica del projecte i del pensament visual, es confia a haver-hi avançat en la cerca de millors pràctiques educacionals per al desenvolupament del raonament de projecte entre estudiants de disseny de moda, contribuint a l'ampliació del coneixement relatiu a les metodologies de projecte en aquest camp.

Paraules clau: disseny de moda, projecte, ensenyament, metodologia, sintaxi de la forma.